

Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos 2010 m. veiklos

ATASKAITA

1. VESK POSĖDŽIUOSE SVARSTYTŲ PRIORITETINIŲ KLAUSIMŲ APŽVALGA

2. KLAUSIMAI, SVARSTYTI, RENGIANTIS EUROPOS VADOVŲ TARYBOS IR ES TARYBOS SUSITIKIMAMS

2.1. Pasirengimas Europos Vadovų Tarybos susitikimams

Svarbiausi tematiniai ir pasirengimo ES tarybos susitikimams klausimai:

2.2. Ekonominiai – finansiniai klausimai

2.2.1. ES biudžeto peržiūra

2.2.2. Ekonominio koordinavimo stiprinimas ES lygiu

2.2.3. ES2020 strategija

2.3. Energetika

2.4. Klimato kaita

2.5. Teisingumo ir vidaus reikalų taryba

2.5.1. Stokholmo programos įgyvendinimas

2.5.2. Totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimas

2.6. ES plėtra

3. LIETUVOS PASIRENGIMAS PIMININKAUTI ES TARYBAI

4. ES PARAMOS PROJEKTAI GERESNIAM LIETUVOS ATSTOVAVIMUI IR PIRMININKAVIMUI ES TARYBAI

5. ES TEISĖS PERKĖLIMO IR ĮGYVENDINIMO KLAUSIMAI

5.1. ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo planai bei jų vykdymas

5.2. Atsakymai į Europos Komisijos pagrįstas nuomones

5.3. Lietuvos pozicijos dėl Europos teisminėse institucijose nagrinėjamų bylų

6. PASIŪLYMAI DĖL VESK VEIKLOS IR DARBO METODŲ TOBULINIMO

7. VESK VEIKLOS PRIORITETAU 2011 METAMS

1 PRIEDAS. ES TARYBOS POSĖDŽIŲ TVARKARAŠTIS IŠPANIJOS IR BELGIJOS PIRMININKAVIMO ES TARYBAI LAIKOTARPIU (2010 M.)

2 PRIEDAS. MAŽOS APIMTIES POVEIKIO VERTINIMO TYRIMAI, ĮGYVENDINANT PROJEKTĄ „LIETUVOS EUROPOS SĄJUNGOS REIKALŲ SISTEMOS EFEKTYVUMO DIDINIMAS“

1. VESK POSĖDŽIUOSE SVARSTYTŲ PRIORITETINIŲ KLAUSIMŲ APŽVALGA

2010 m. Vyriausybės Europos Sąjungos Komisija (VESK) rinkosi į 39 posėdžius, įvyko 29 koordinaciniai pasitarimai – teletiltai.

VESK posėdžiuose buvo svarstytos ir aptartos Lietuvos pozicijos 42 COREPER, 6 Europos Vadovų Tarybos (EVT) susitikimams, 78 ES Tarybos posėdžiams bei pateikta informacija 34 neformaliems ministrų susitikimams (susitikimų tvarkaraštis pateiktas 1 priede).

2010 m. VESK posėdžiuose daugiausia dėmesio buvo skiriama šių Lietuvai aktualių klausimų aptarimui:

- ekonominiai – finansiniai (ES biudžeto peržiūra, tolimesnė sanglaudos politika, ekonominio koordinavimo ES lygiu stiprinimas, Europos stabilumo mechanizmo sukūrimas) bei konkurencingumo stiprinimo klausimai (ES2020 strategija, nauja ES vidaus rinkos strategija, Paslaugų direktyvos įgyvendinimas);
- energetika (nauja ES energetikos strategija iki 2020 m., ES energetikos vidaus rinkos kūrimas, energetikos infrastruktūros prioritetai, energetikos infrastruktūros įgyvendinimo finansavimas, ES išorinės energetikos politikos stiprinimas);
- klimato kaita (pasirengimas tarptautinei Kankūno konferencijai klimato kaitos klausimais);
- Bendrosios žemės ūkio politikos ateitis po 2013 metų;
- Stokholmo programa laisvės, saugumo ir teisingumo srityje 2010-2014 m. laikotarpiu ir totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimas ES lygiu;
- pasiruošimas Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai;
- ES teisės perkėlimas ir įgyvendinimas, ES teisės pažeidimai.

2. KLAUSIMAI, SVARSTYTI RENGIANTIS EUROPOS VADOVŲ TARYBOS IR ES TARYBOS SUSITIKIMAMS

2.1. Pasirengimas Europos Vadovų Tarybos susitikimams

Vyriausybės ES komisijoje buvo reguliariai aptariamose Lietuvos pozicijos EVT susitikimams, taip pat buvo pristatomi ir aptariami Lietuvai svarbiausi EVT rezultatai bei numatomi tolesni veiksmai. Praėjusiais metais įvyko šeši EVT susitikimai¹. Atsižvelgiant į pasaulinę ekonomikos krizę, EVT metu daugiausia dėmesio skirta ekonominės politikos bei finansų sektoriaus priežiūros stiprinimo klausimams, 2010 m. birželio 17 d. susitikime buvo patvirtinta ES2020 strategija, pakeitusi Lisabonos strategiją, reguliariai buvo aptariami klimato kaitos, ES santykių su strateginiais partneriais stiprinimo ir kiti klausimai.

2010 m. vasario 11 d. vykusiame neeiliniame EVT susitikime buvo pradėtos svarbios diskusijos dėl ES valstybių narių ekonominės politikos stiprinimo ES lygiu. 2010 m. kovo 25-26 d. EVT susitikime buvo sutarta stiprinti ekonominės politikos koordinavimą; Europos Komisija buvo įpareigota iki 2010 m. birželio EVT susitikimo pateikti konkrečius siūlymus. 2010 m. birželio 7 d. šiems klausimams nagrinėti buvo sudaryta speciali Ekonominės valdysenos darbo grupė (*angl. Task Force*), kurios veikloje dalyvavo visų ES valstybių finansų ministrai. Darbo grupė parengė ataskaitą, kurioje pateikė atitinkamus pasiūlymus, ES lygiu siekiant sustiprinti fiskalinę drausmę,

¹ 2010 m. vasario 11 d. (neeilinė EVT), kovo 25-26 d., birželio 17 d., rugsėjo 16 d., spalio 28-29 d., gruodžio 16-17 d.

priežiūros ir koordinavimo mechanizmus. Šios ataskaitos pagrindu 2010 m. spalio 28-29 d. EVT metu buvo sutarta stiprinti Stabilumo ir augimo pakto prevencinę ir korekcinę funkcijas, nustatant atitinkamas sankcijas; daugiau dėmesio skirti ES valstybių skolos lygio priežiūrai; ES lygiu įdiegti naują ekonominės politikos planavimo ciklą – „Europos Semestrą“; sukurti nuolatinį krizės sprendimo mechanizmą. Lietuvai ir kitoms ES valstybėms narėms pavyko užtikrinti, kad nustatant sankcijas visoms ES valstybėms narėms bus siekiama sankcijų proporcingumo ir valstybių narių lygiateisiškumo principų įgyvendinimo. 2010 m. gruodžio 16-17 d. EVT metu buvo sutarta dėl dalinio ES sutarties keitimo, siekiant įsteigti Europos stabilumo mechanizmą, skirtą euro zonos finansiniam stabilumui užtikrinti; sprendimą formaliai numatoma patvirtinti 2011 m. kovo 24-25 d. EVT susitikime. Ne euro zonos šalys galės toliau naudotis priemone, teikiančia vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams.

Kitas VESK reguliariai svarstytas prioritetas ES darbotvarkės klausimas – ES2020 strategija, kuri buvo patvirtinta 2010 m. birželio 17 d. EVT susitikime. EVT taip pat patvirtino ES2020 strategijos 5 kiekybinius ES lygmens rodiklius, pritarė Integruotoms ekonomikos ir užimtumo politikos gairėms. Lietuvai kartu su kitomis ES valstybėmis narėmis pavyko užtikrinti, kad strategijoje būtų identifikuotos kliūtys ekonominiam augimui (*angl. bottlenecks*), įskaitant vidaus rinką ir infrastruktūrą, ir numatytos priemonės joms pašalinti. Praėjusiais metais Lietuva parengė Nacionalinės reformų programos (NRP) projektą, kuriame nustatė nacionalinius kiekybinius rodiklius bei identifiko kliūtis ekonominiam augimui. Šiame dokumente taip pat buvo identifikuotos priemonės nacionaliniams tikslams pasiekti. NRP rengimo procesas buvo reguliariai aptariamas VESK posėdžiuose. Pirminis NRP projektas Europos Komisijai buvo pateiktas 2010 m. lapkričio 12 d., galutinį variantą reikia pateikti 2011 m. balandžio mėn.

2010 m. VESK metu daug dėmesio buvo skirta klimato kaitos klausimui, ypač rengiantis 2010 m. lapkričio 29 d. – gruodžio 10 d. Kankūne (Meksika) vykusiai tarptautinei konferencijai klimato kaitos klausimu, kurios metu buvo diskutuota dėl Kopenhagos susitarimo įtvirtinimo Jungtinių Tautų derybų procese. Lietuvai kartu su kitomis ES valstybėmis narėmis pavyko užtikrinti, kad Europos Komisija atliktų papildomą analizę, kurios metu įvertintų perėjimo prie 30% šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo tikslo pasekmes atskiroms ES valstybėms narėms ir pramonės sektoriams. 2010 m. spalio 28-29 d. EVT metu buvo patvirtinta bendra ES pozicija Kankūno konferencijai; joje buvo pabrėžta būtinybė artėjančiose derybose siekti pažangos dėl naujo pasaulinio teisiškai privalomo susitarimo dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimų mažinimo, kuriame būtų atspindėti pagrindiniai Kioto protokolo elementai ir Kopenhagos susitarimo politinės gairės. (Plačiau VESK posėdyje svarstyta Lietuvos pozicija apžvelgiama dalyje 2.4. Klimato kaita) 2010 m. gruodžio 16-17 d. EVT susitikime buvo įvertinta bendra tarptautinių derybų dėl klimato kaitos situacija.

2.2. Ekonominiai – finansiniai klausimai

2.2.1. ES biudžeto peržiūra

2010 m. finansinių – ekonominių klausimų srityje VESK posėdžiuose daugiausiai dėmesio buvo skirta Lietuvos pozicijos dėl ES biudžeto peržiūros atnaujinimui, reaguojant į Europos Komisijos (EK) komunikatą „ES biudžeto peržiūra“. VESK metu buvo išsamiai aptarti ir suderinti probleminiai pozicijos aspektai. 2010 m. lapkričio 22 d. Lietuvos pozicija buvo patvirtinta Vyriausybės pasitarime. Paskelbus komunikatą dėl ES biudžeto peržiūros, buvo pradėtas pasirengimas deryboms dėl naujos daugiametės finansinės programos (tikimasi, kad Europos Komisijos pasiūlymai dėl jos bus pateikti 2011 m. birželio mėn.).

Komunikate dėl ES biudžeto peržiūros dominuoja ES2020 strategija ir jos tikslai – pažangus, tvarus ir integracinis augimas. Lietuvai svarbu, kad reformuojamo ES biudžeto dydis atitiktų nustatytų prioritetų ir tikslų ambicingumą bei užtikrintų pakankamą jų finansavimą.

VESK posėdyje aptartoje pozicijoje išdėstyti šie svarbiausi elementai dėl tolesnės sanglaudos politikos: naujoje daugiametėje finansinėje programoje ES sanglaudos politika turi išlikti viena pagrindinių bendrųjų ES politikos sričių, finansuojamų iš ES biudžeto; Sanglaudos politika turėtų būti įgyvendinama visuose ES regionuose, prioritetą teikiant silpniausiai išsivysčiusiems (t. y., konvergencijos) regionams; atsižvelgiant į tai, BVP vienam gyventojui rodiklis, palyginti su ES vidurkiu, turėtų išlikti svarbiausiu kriterijumi, nustatant, kokie ES regionai laikytini silpniausiai išsivysčiusiais; Lietuva taip pat pasisako už kuo didesnę ES sanglaudos politikos orientaciją į rezultatus. VESK posėdžiuose rasti kompromisiniai sprendimai dėl diskusinių punktų (pvz.: ES sanglaudos politikos įgyvendinimo rezervo klausimu sutarta laikytis atsargios pozicijos).

Bendrajai žemės ūkio politikai (BŽŪP) keliami nauji iššūkiai, susiję su klimato kaita, atsinaujinančia energetika, vandentvarka ir biologine įvairove. VESK metu buvo derinamos Lietuvos institucijų pozicijos dėl BŽŪP finansavimo naujoje finansinėje perspektyvoje, įvertinant ir platesnį ES naujos finansinės perspektyvos bei sanglaudos politikos kontekstą. VESK buvo sutarta dėl bendrųjų pozicijos nuostatų: pažymėti BŽŪP modernizacijos svarbą, ypač stiprinant BŽŪP II ramstį - kaimo plėtrą; konstatuoti, kad BŽŪP po 2013 m. turi išlikti bendrąja ES politika, finansuojama iš ES biudžeto; toliau nuosekliai siekti suvienodinti tiesioginių išmokų lygį tarp ES valstybių narių bei atsisakyti sąsajų su istoriniais referenciniais rodikliais.

Vidaus rinkos stiprinimas – vienas svarbiausių ES ir Lietuvos prioritetų, kuris buvo reguliariai aptariamasis VESK metu. Šiame kontekste Lietuvai ypač svarbi energetikos ir transporto jungčių plėtra. Peržiūrint ES biudžetą, didelis dėmesys turėtų būti skirtas energetikos vidaus rinkos sukūrimui reikalingai infrastruktūrai, ypač bendrai energetinei infrastruktūrai, kuri sudarytų sąlygas izoliuotų Baltijos valstybių integracijai į bendrą ES energetikos vidaus rinką. Šiame kontekste ypač svarbu, kad ES biudžeto peržiūra sukurtų paskatas įgyvendinti energetinio saugumo požiūriu svarbius, bet komerciškai mažiau patrauklius energetikos infrastruktūros projektus. Pažymėtina, kad Lietuva palaiko integruotą požiūrį į ES biudžetą – nauji teminiai fondai galėtų būti kuriami tik tuo atveju, jei jų pridėtinė vertė būtų didesnė už jų sukūrimo kaštus ir jei atitinkamų tikslų neįmanoma pasiekti per jau egzistuojančius instrumentus (pvz., ES sanglaudos politiką). Lietuvai svarbu, kad dėl naujų instrumentų sukūrimo nenukentėtų Lisabonos sutartyje įtvirtintų bendrųjų ES politikos sričių tikslų siekimas.

2.2.2. Ekonominio koordinavimo stiprinimas ES lygiu

2010 m. gegužės 12 d. Europos Komisija pateikė komunikatą dėl sustiprintos ekonominės politikos koordinavimo, kuriame pristatė šiuos svarbiausius pasiūlymus: (1) sustiprinti Stabilumo ir augimo pakto laikymąsi, gilinti fiskalinės politikos koordinavimą; (2) taikyti gilesnę ir platesnę makroekonominių disbalansų priežiūrą; (3) taikyti integruotą ekonominės politikos koordinavimą ES (t.y. Europos Semestrą). VESK sutarta dėl šių principinių Lietuvos pozicijos nusotatų: pritarti ekonominės politikos koordinavimo stiprinimui, pabrėžiant jo svarbą ne tik eurozonai, bet ir visai ES; o taip pat nuosekliai siekti, kad nustatant sankcijas ES-27 lygiu (antrajame sankcijų įvedimo etape) būtų tinkamai įgyvendinami ES lygiu sutarti principai dėl sankcijų proporcingumo ir valstybių narių lygiateisio traktavimo.

2.2.3. ES2020 strategija

2010 m. birželio 17 d. EVT susitikime buvo patvirtinta ES2020 strategija, kuri pakeitė 2000-2010 m. įgyvendintą Lisabonos strategiją. EVT išvadose įtraukta Lietuvai svarbi nuostata dėl to, jog ES lygiu bus numatytos priemonės ekonomikos augimą stabdančioms kliūtims, tarp kurių vidaus rinka ir infrastruktūra, šalinti; taip pat dėl bendros ES energetikos politikos svarbos. Be to, EVT lygiu sutarta, kad ES lygmens kiekybiniai rodikliai turės būti transformuoti į nacionalinius rodiklius, įvertinant skirtingas valstybių narių startines pozicijas ir specifines nacionalines aplinkybes bei konsultuojantis su Europos Komisija.

Prasidedant ES2020 strategijos įgyvendinimui, VESK daug dėmesio buvo skirta ES2020 strategijos Nacionalinės reformų programos (NRP) projekto svarstymui. ES2020 strategijos įgyvendinimas bus integrali ekonominės politikos koordinavimo ciklo - Europos semestro - dalis. Sutarus VESK, pirminis NRP projektas Europos Komisijai buvo pateiktas 2010 m. lapkričio 12 d. (galutinį variantą reikia pateikti 2011 m. balandžio mėn. kartu su Konvergencijos programa; birželio mėn. Europos Komisija, remdamasi ES valstybių narių pateiktomis programomis, kiekvienai šaliai pateiks specifines rekomendacijas, kurias patvirtins ES Taryba).

VESK buvo aptarti ir sutarti atskiri NRP elementai, įvardintos kliūtys ekonominiam augimui ir šie kiekybiniai rodikliai, kuriuos reikia pasiekti iki 2020 m.: (1) investicijos į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą – 1,9 % BVP (bendras ES rodiklis – 3 %); (2) anksti palikusiųjų švietimo sistemą dalis turėtų neviršyti 9 % (ES-27 – ne daugiau 10 %), aukštąjį arba jam prilygstantį išsilavinimą turinčių – ne mažiau kaip 40 % (ES-27 – 40 %); (3) atsinaujinančių energijos išteklių dalis bendrajame galutiniame energijos suvartojime – 23 % (ES-27 – 20 %.); suvartoti 17 % mažiau galutinės energijos nei suvartota 2009 m. (ES-27 – 20 % efektyvumo padidinimas); lyginant su baziniais 2005 m., ne daugiau kaip 15 % padidinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimus (ES-27 – sumažinti 20 %); (4) nacionalinis užimtumo (20-64 m. gyventojų amžiaus grupėje) lygis 2020 m. – 72,8 % (ES-27 – 75 %.); (5) iki 2020 m. sumažinti gyventojų, patiriančių skurdo riziką arba atskirtį, skaičių nuo 995 tūkst. iki 825 tūkst. tai yra 170 tūkst. gyventojų (ES-27 – 20 mln.). VESK posėdžiuose taip pat identifikuoti ir konkretizuoti Lietuvos interesai dėl ES lygmens pavyzdinių (*flagship*) iniciatyvų.

Šalinant kliūtis ekonominiam augimui numatyta didinti konkurencingumą, gerinti verslo aplinką, plėtoti įtraukią darbo rinką. NRP taip pat pateiktas prioritetinių veiksmų kryptį įgyvendinimas bei numatytos preliminarios finansavimo apimtys.

2.3. Energetika

2010 m. VESK posėdžiuose buvo nuosekliai aptariama ir rengiama Lietuvos pozicija dėl Europos Komisijos pasiūlymų dėl ES Energetikos strategijos iki 2020 m. bei ES energetikos infrastruktūros paketo, kuris bus 2011 m. rudenį pasirodysiančio ES Energetinio saugumo ir infrastruktūros instrumento pagrindas (pasirengimo VESK posėdžiams metu taip pat buvo surengti 3 tarpinstituciniai koordinaciniai pasitarimai). Posėdžių metu buvo suformuluotos principinės Lietuvos pozicijos nuostatos bei pritarta 2 neformaliems Lietuvos dokumentams, skirtiems viešoms konsultacijoms dėl šių strateginių dokumentų.

Lietuvos pozicijoje buvo akcentuota, kad svarbu išplėsti ES finansavimo galimybes energetikos infrastruktūros sukūrimui iki 2020 m., teikiant prioritetą vidaus energetikos rinkos funkcionavimui bei numatant finansavimą ne tik galimybių studijoms (dabartiniam TEN-E instrumentui), bet ir trūkstamai infrastruktūrai vystyti (ypatingą dėmesį skiriant komerciškai mažiau patraukliems, bet ES ir jos šalių narių integracijai ir energetiniam saugumui svarbiems projektams). Dėl šios priežasties ES biudžeto peržiūros kontekste svarbus ES finansavimo, skirto prioritetinei ES energetikos infrastruktūrai, galimybių išplėtimas, nepažeidžiant Sanglaudos politikos. VESK

posėdžiuose suformuluota Lietuvos pozicija buvo išsakyta įvairiose Užsienio reikalų bei Energetikos ministerijos atstovų susitikimuose su Europos Komisijos atstovais bei dvišalėse konsultacijose. 2010 m. rugsėjo 29 d. Užsienio reikalų ministerija išplatino instrukciją Lietuvos ambasadoms ES valstybėse narėse dėl ES paramos energetikos infrastruktūros projektams 2014-2020 m. finansinėje perspektyvoje praplėtimo būdų.

2010 m. VESK posėdžių metu buvo ruošiamasi 2011 m. vasario 4 d. vykusiam EVT susitikimui, skirtam energetikos klausimams, kuriame buvo priimtos Lietuvai svarbios išvados dėl ES valstybių narių energetinės izoliacijos panaikinimo iki 2015 m., taip pat sutarta dėl galimybės ES lėšomis finansuoti tuos infrastruktūros projektus, kuriems trūksta komercinio intereso, tačiau kurie yra svarbūs energetinio saugumo ir solidarumo požiūriu. Europos Komisija buvo pakviesta iki 2011 m. birželio mėn. ES Tarybai pateikti skaičiavimus dėl reikalingų investicijų bei būdų, kaip užtikrinti reikalingą finansavimą. EVT metu taip pat buvo priimti Lietuvai svarbūs sprendimai dėl išorinės ES energetikos politikos dimensijos. Europos Komisija pakviesta iki 2011 m. birželio mėn. pateikti komunikatą dėl energetinio saugumo ir tarptautinio bendradarbiavimo, siekiant pagerinti ES vidaus koordinavimą ir veikimą išorės energetikos politikos srityje. ES valstybės narės paragintos nuo 2012 m. sausio 1 d. pranešti Europos Komisijai apie egzistuojančius ir būsimus dvišalius susitarimus su trečiosiomis valstybėmis energetikos srityje. EVT išvadose taip pat pažymėta aukščiausių branduolinio saugumo standartų užtikrinimo ES kaimynystėje svarba bei poreikis ES lygiu spręsti su energijos kainų nepastovumu susijusias problemas. Išvadose pabrėžiama, kad santykiuose su Rusija svarbu sukurti patikimą, skaidrią ir taisyklėmis grindžiamą partnerystę. 2011 m. vasario 28 d. Energetikos tarybos išvadose buvo sukonkretintos svarbiausios EVT nuostatos. Išvadose pabrėžiama tinkamo ES Trečiojo energetikos paketo perkėlimo būtinybė kaip prielaida investicijoms į energetikos infrastruktūrą; BEMIP sudarantys elektros ir dujų jungčių projektai traktuojami kaip prioritetiniai; partnerystėje su ne ES šalimis numatyta siekti reguliacinės konvergencijos tam, kad ES vidaus rinkos teisės principai galėtų būti taikomi kaimyninėse ES šalyse taip užtikrinant ES ir Europos Ekonominei Erdvei nepriklausančių elektros energijos gamintojų lygiavertės konkurencijos sąlygas.

2.4. Klimato kaita

2010 m. VESK darbotvarkėje ypatingas dėmesys buvo skiriamas klimato kaitos klausimams, ypač rengiantis 16-jai JT Bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijai, įvykusiai 2010 m. lapkričio 29-gruodžio 10 d. Kankūne (Meksika). Šioje konferencijoje Lietuvos ir visos ES tikslas buvo pasiekti subalansuotą susitarimų paketą, kurio pagrindu 2011 m. Durbane (Pietų Afrikos Respublikoje) vyksiančioje konferencijoje bus siekiama susitarti dėl visuotino teisiškai privalomo klimato kaitos susitarimo dėl šiltnamio dujų išmetimų mažinimo po 2012 m. Rengiantis konferencijai Lietuva nuosekliai laikėsi pozicijos, kad ES turi nesiimti vienašališkų veiksmų dėl didesnių išipareigojimų mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimus, o tarp ES valstybių narių dalinantis priisiimtus išipareigojimus dėl klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos priemonių finansavimo besivystančiose valstybėse po 2012 m. Lietuvai būtų numatyta galimybė šalies įmoka papildomai koreguoti, įvertinant valstybės ekonominio išsivystymo lygį ir galimybę mokėti.

Kankūno konferencijoje buvo pasiekti susitarimai šiais svarbiausiais klausimais: dėl klimato kaitos švelninimo tikslų (siekiama apriboti vidutinį pasaulio temperatūros augimą iki 2°C); dėl finansavimo stiprinimo ir naujojo Žaliojo klimato kaitos fondo įsteigimo (tačiau šioje konferencijoje nebuvo sutarta dėl šios paramos formavimo šaltinių); patvirtinta Kankūno prisitaikymo prie klimato kaitos struktūra; dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaitų stebėsenos, teikimo ir tikrinimo; nustatytos žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir

miškininkystės sektoriaus šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir absorbentų apskaitos taisyklės; pateiktos keturios alternatyvos dėl Kioto protokolo įsipareigojimų laikotarpyje įtvirtintų ir neišnaudotų nustatytosios normos šiltnamio efektą sukeliančių dujų vienetų pertekliaus reglamentavimo (Lietuvai tai vienas aktualiausių klausimų, nes 2008-2012 m. laikotarpiu numatomas 50 mln. vienetų perteklius) ir kt.

Atsižvelgiant į pažangą JT derybose, kad 2011 m. ES lygiu daug dėmesio bus skiriama galimam ES perėjimui prie 30% šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimų mažinimo tikslo. Siekiant geriau pasirengti šioms deryboms, Lietuvoje buvo atlikta galimybių studija dėl "Lietuvos įsipareigojimų ES pereinant prie 30% išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo tikslo įgyvendinimo kaštų", kuri buvo pristatyta VESK posėdyje. Šiame kontekste buvo parengtos pirminės ir galutinės energijos sąnaudų prognozės iki 2020 m. bazinio, pesimistinio ir optimistinio scenarijų atvejams bei atkreiptas dėmesys, kad perėjimas nuo 20% prie 30% tikslo bazinio scenarijaus atveju 2013–2020 m. laikotarpiu Lietuvai kainuotų daugiau kaip 2 mlrd. Lt.

2.5. Teisingumo ir vidaus reikalų taryba

2.5.1. Stokholmo programa

2009 m. gruodžio 10-11 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2010-2014 m. Stokholmo programą laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, o 2010 m. balandžio 23 d. ES Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje Europos Komisija pristatė komunikatą dėl Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų plano.

Tiek Stokholmo programoje, tiek ir jos įgyvendinimo veiksmų plane buvo atsižvelgta į pagrindinius Lietuvos prioritetus: (1) teisingą balansą tarp priemonių, skirtų kovai su nelegalia migracija, ir priemonių, skatinančių žmonių mobilumą ir judėjimą per išorines ES sienas (tiek didinant saugumą, tiek lengvinant ir paprastinant ES išorinės sienos kirtimą asmenims, legaliais tikslais vykstantiems į ES); (2) poreikį stiprinti ir plėtoti ES judumo partnerystės instrumentą; (3) tolesnį ES išorinės sienos integruotos valdymo sistemos vystymą ir ES išorės sienų valdymo agentūros Frontex vaidmens stiprinimą. 2010 m. spalio mėn. Pirėjuje (Graikija) buvo pradėtas vykdyti pilotinis projektas, kurio rėmuose buvo įkurtas Frontex regioninis centras Pietų valstybių jūrų sienai sustiprinti. Jei šis projektas pasiteisins, 2011 m. numatoma nagrinėti galimybes įkurti regioninį centrą Rytų sausumos sienų apsaugai.

2.5.2. Totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimas

Įgyvendinant Stokholmo programos veiksmų plano nuostatas, 2010 m. buvo nuosekliai siekiama totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimo ES lygiu. Aptarus Europos Komisijos užsakymu atliktą dr. Carlos Closa Montero studiją apie ES valstybių narių praktiką ir taikomus instrumentus totalitarinių režimų nusikaltimų Europoje atminties įamžinimo srityje, VESK posėdžių metu taip pat nagrinėjami tolimesni Lietuvos veiksmai šioje srityje. 2010 m. vyko neoficialūs susitikimai su Europos Komisijos atstovais, konsultacijos su ES pirmininkaujančiomis šalimis, NB6 partneriais dėl totalitarinių režimų nusikaltimų atminties, įskaitant ir galimybę priimti papildomą ES lygmens teisinį instrumentą, kriminalizuojantį totalitarinių režimų nusikaltimų neigimą.

Aptarus VESK posėdyje, 2010 m. lapkričio 18 d. buvo parengtas ir įteiktas LR Teisingumo ministro laiškas Europos Komisijos pirmininko pavaduotojui, Teisingumo, pagrindinių teisių ir pilietybės komisarai V.Reding, kuriuo pabrėžtas ambicingos Europos Komisijos pozicijos siekiant papildomo teisinio instrumento poreikis. Lapkričio mėn. Vilniuje LR Teisingumo ministras R.Šimašius ir LR

Seimo Europos reikalų komiteto E.Zingeris susitikimuose su komisare V. Reding dar kartą pristatė svarbiausius Lietuvos interesus. 2010 m. gruodžio mėn. užsienio reikalų ministro A. Ažubalio iniciatyva buvo parengtas bendras Lietuvos, Bulgarijos, Čekijos, Latvijos, Rumunijos ir Vengrijos užsienio reikalų ministrų laiškas komisarei V. Reding, kuriame Europos Komisija buvo paraginta numatyti papildomą teisinį instrumentą, kriminalizuojantį totalitarinių režimų nusikaltimų neigimą. Lenkijos ir Estijos užsienio reikalų ministrai taip pat kreipėsi į komisarę V.Reding, siūlydami rugpjūčio 23 d. paskelbti visų totalitarinių ir autoritarinių režimų aukų atminimo diena Europoje.

Nuoseklių Lietuvos pastangų dėka pavyko pasiekti, kad 2010 m. gruodžio 22 d. Europos Komisijos ES Tarybai pateiktoje ataskaitoje ir išvadose nebūtų atmesta galimybė priimti teisinį instrumentą ateityje. Europos Komisija taip pat paragino visoje ES rugpjūčio 23 d. minėti totalitarinių ir autoritarinių režimų aukų atminimo dieną, numatė galimybę finansuoti įvairias švietimo programas („Europa piliečiams“, „Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintoji bendroji programa“, „MEDIA 2007“, „ES mokymosi visą gyvenimą programa“, Europos atminimo ir sąžinės programa). Europos Komisija taip pat paragino šiuos klausimus nagrinėti mokyklose istorijos pamokų metu; paskatino visų valstybių mokslo įstaigas, mokslininkus ir ekspertus bendradarbiauti ir dalintis patirtimi. VESK posėdyje sutarta, kad Lietuva šiuo klausimu sieks tolesnės pažangos Vengrijos ir Lenkijos pirmininkavimų ES laikotarpiu 2011 m.

2.6. ES plėtra

2010 m. lapkričio 30 d. VESK patvirtino Lietuvos poziciją dėl Europos Komisijos 2010 m. lapkričio 9 d. paskelbtų ES plėtros dokumentų (Europos Komisijos komunikatas dėl 2010-2011 m. plėtros strategijos ir pagrindinių uždavinių, taip pat Turkijos, Islandijos ir Vakarų Balkanų valstybių pažangos ataskaitų ir Europos Komisijos nuomonės dėl Juodkalnijos ir Albanijos narystės ES paraiškų). 2010 m. lapkričio 19 d. Lietuvos pozicijai buvo pritarta darbo grupės Lietuvos pozicijai ES plėtros klausimais rengti posėdyje. 2010 m. gruodžio 10 d. LR Seimo Užsienio reikalų komitetas priėmė išvadą dėl Europos Komisijos pateiktų ES plėtros dokumentų. Lietuvos pozicija buvo vadovaujama rengiant 2010 m. gruodžio mėn. ES Bendrųjų reikalų tarybos išvada dėl ES plėtros. Lietuva remia Europos Komisijos rekomendacijas dėl ES plėtros bei pateiktą ES narystės siekiančių šalių pažangos vertinimą. Komisijos parengtas dokumentas objektyviai įvertina realią situaciją bei siekia konsensuso, atsižvelgiant į skirtingas ES valstybių narių pozicijas. Lietuva pritaria nuostatai, kad ES narystės prašymai turi būti vertinami individualiai, atsižvelgiant į šalių pasiektą pažangą. Dvišaliai nesutarimai neturi įtakoti stojimo proceso. Derybos dėl Islandijos narystės ES suteikė naują impulsą ES plėtros procesui. Netrukus prasidėsiantis ES teisės peržiūros procesas vyks sklandžiai.

3. LIETUVOS PASIRENGIMAS PIRMININKAUTI ES TARYBAI

2010 m. gegužės 26 d. Vyriausybės pasitarime ir Seimo Europos reikalų komitete pritarta pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2013 m. gairėms, kurios buvo išsamiai aptartos VESK posėdžiuose. Gairių tikslas – apibrėžti esminius principus ir nuostatas, kuriais bus vadovaujama organizuojant tolesnį Lietuvos pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai procesą. Dokumente išskirtos 6 pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai sritys - pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai organizavimas; pirmininkavimo programos sudarymas ir įgyvendinimas; pirmininkavimo renginių organizavimas; pirmininkavimo komunikavimas; administracinių gebėjimų stiprinimas; pirmininkavimo biudžeto sudarymas ir įgyvendinimas, taip pat numatyti svarbiausi uždaviniai ir jų įgyvendinimo terminai. Praėjusiais metais VESK posėdžiuose buvo suderintas pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2013 m. veiklų įgyvendinimo grafikas, kuris detalizuoja gairių nuostatas.

VESK posėdžiuose taip pat buvo sutarta dėl principinių nuostatų, planuojant ir organizuojant tolesnį pasirengimą pirmininkauti ES Tarybai. Atsižvelgiant į strateginių planavimo dokumentų rengimą apibrėžiančią teisinę bazę, buvo pasiūlyta parengti tarpinstitucinį veiklos planą, kuris apimtų 2012 – 2014 m. laikotarpį, visas planuojamas įgyvendinti priemones susiejant su šių veiklų įgyvendinimui reikalingais biudžetiniais asignavimais.

2010 m. VESK buvo pristatyti pasiūlymai dėl pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai organizavimo ir sutarta dėl prioritetinių darbų artimiausiu laikotarpiu - Lietuvos pirmininkavimo ES tikslų identifikavimas, „pirmininkų“ korpuso sudarymas, kryptingas administracinių gebėjimų stiprinimas, institucinių pastangų konsolidavimas, pirmininkavimo išlaidų planavimas, pasirengimas pradėti vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, pirmininkavimo biudžeto parengimas, ryšių stiprinimas su pirmininkavimo TRIO šalimis, pirmininkavimo vizijos ir prioritetų identifikavimas, sprendimai dėl pirmininkavimo renginių vietos ir kitų logistinių klausimų, vidinė ir išorinė komunikacija. VESK buvo sutarta, kad sprendimus svarbiausiais su pasirengimu pirmininkauti susijusiais klausimais turėtų priimti Vyriausybė, tačiau Vyriausybei teikiamų sprendimų projektus sutarta aptarti VESK posėdžiuose. VESK taip pat bus nagrinėjama pasirengimo pirmininkauti ES pažanga. Informacija ir sprendimai VESK posėdžiams bus rengiami apibendrinus pirmininkavimo ES koordinatorių tinkle, į kurį įtraukti visų ministerijų, Prezidento kanceliarijos, Seimo Europos reikalų komiteto ir Ministro pirmininko tarnybos atstovai, vykusias diskusijas.

4. ES PARAMOS PROJEKTAI GERESNIAM LIETUVOS ATSTOVAVIMUI IR PIRMININKAVIMUI ES TARYBAI

VESK buvo pristatytas ir aptartas pasirengimas įgyvendinti tris ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojamus projektus, skirtus didinti Lietuvos ES reikalų sistemos efektyvumą, pagerinti Lietuvos atstovavimą ir efektyviau pasirengti Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai: „Lietuvos valstybės tarnautojų, atstovaujančių Lietuvos interesams ES, kvalifikacijos tobulinimas“; „Lietuvos dalyvavimo ES iniciatyvose įvertinimas“; „Lietuvos Europos Sąjungos reikalų sistemos efektyvumo didinimas“.

Ruošiantis ES projekto „Lietuvos valstybės tarnautojų, atstovaujančių Lietuvos interesams ES, kvalifikacijos tobulinimas“ (2011 m.–2012 m. rugpjūčio mėn.) įgyvendinimu, VESK nariams buvo pristatyta informacija apie centralizuotų ir decentralizuotų ES lėšomis finansuojamų mokymų projektų, skirtų pasirengti Lietuvos pirmininkavimui ES, organizavimo koncepciją. Sutarta išlaikyti šiuo metu taikomą tvarką, kuri numato, kad horizontalaus pobūdžio mokymai, susiję su Lietuvos dalyvavimu ES sprendimų priėmimo ir priimtų sprendimų įgyvendinimo užtikrinimo procesuose bei pasirengimu Lietuvos pirmininkavimui ES, organizuojami pagal centralizuotą modelį, o specialius poreikius atitinkantys mokymai bei ES kalbų mokymai – pagal decentralizuotą modelį. Laikantis šio principo iš viso yra numatyti du centralizuoti mokymų projektai. Aukščiau minėto ES projekto įgyvendinimo metu bus apmokyti 1380 valstybės tarnautojų (60 aukšto rango valstybės tarnautojų ir politikų, 1200 valstybės tarnautojų, atstovaujančių Lietuvos interesams ES iš sostinės, 120 valstybės tarnautojų, atstovaujančių Lietuvos interesams iš Lietuvos Nuolatinės atstovybės ES); suorganizuotos stažuotės 106 asmenims Lietuvos Nuolatinėje atstovybėje ES, ES institucijose ir valstybių narių administracijose. Antrasis ES projektas, susijęs su pirmininkavimu ES, šiuo metu rengiamas (įgyvendinimas 2012 m. rugsėjis – 2013 m. birželis). Šio projekto veiklos bus orientuotos į specifinių gebėjimų pirmininkauti/vadovauti stiprinimą. VESK sutarta, kad Užsienio reikalų ministerija turėtų analizuoti ir vertinti projektų, skirtų decentralizuotiems pasirengimo pirmininkauti ES mokymams, įgyvendinimo pažangą ir rezultatus.

Taip pat pristatyti planai, susiję su ES struktūrinės paramos projekto „Lietuvos dalyvavimo ES iniciatyvose įvertinimas“ įgyvendinimu. Šiame kontekste numatoma atlikti 8 didesnės apimties poveikio tyrimus: ES klimato kaitos ir energetikos paketo įgyvendinimo Lietuvoje poveikio, įskaitant ir ES klimato kaitos priemonių finansavimą besivystančiose valstybėse, įvertinimas (jau baigiamas); Lietuvos indėlis ir ateities perspektyvos formuojant ir įgyvendinant ES politiką Rytų kaimynystės valstybių atžvilgiu (paskelbtas); Lietuvos pensijų sistemos vystymosi ilgalaikių tendencijų bei joje numatomų pokyčių įtakos Lietuvos viešųjų finansų tvarumui tyrimas (bus pradėtas 2011 m.); Lietuvos efektyvaus dalyvavimo Europos mokslinių tyrimų erdvėje įvertinimas (vykdomas); Analizės dėl instrumentų stiprinant išorinę energetikos politiką bei stiprinant koordinavimą tarp ES valstybių narių santykiuose su trečiosiomis šalimis energetikos srityje (bus pradėtas 2011 m.); ES Baltijos jūros strategijos poveikio Lietuvos bendradarbiavimui su Baltijos jūros regiono (paskelbtas); TEN-E ir TEN-T gairių peržiūros analizė ir rekomendacijų Lietuvos pozicijų formavimui pateikimas (vykdomas); ES plėtros strategijos poveikio Lietuvos bendradarbiavimo su kaimynėmis Rytų Europoje įvertinimas (paskelbtas).

VESK taip pat buvo pateikti planai, susiję su ES paramos projekto „Lietuvos Europos Sąjungos reikalų sistemos efektyvumo didinimas“ (LESSED) įgyvendinimu. Šiame kontekste numatoma atlikti: (1) 5 pasirengimo pirmininkauti ES tyrimus (vykdomi 2 tyrimai „Sprendimai dėl Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2013 metais biudžeto“ ir „Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2013 m. renginių Lietuvoje organizavimo sprendimai“), pasirengimui pirmininkauti pasinaudojant ir užsienio ekspertų konsultacijomis; (2) 4 tyrimus strateginiais ES klausimais (įgyvendina Ministro Pirmininko Tarnyba; 2010 m. VŠĮ „Europos socialiniai, ekonominiai ir teisiniai projektai“ atliko tyrimą „Lietuvos įtakos ir konkurencingumo didinimo ES kryptys“; baigiama parengti LINESIS galimybių studija) ir (3) 30 mažos apimties poveikio vertinimo tyrimų įvairiais ES darbotvarkės klausimais. VESK posėdžio metu aptartos galimos tyrimų temos susijusios su 2010-2014 m. planuojamomis Europos Komisijos svarbiausiomis iniciatyvomis ir Lietuvos ES politikos aktualiausių klausimų sąvadu. Įvertinus valstybės institucijų pateiktus poreikius, VESK pritarė 11 mažos apimties poveikio vertinimo tyrimų temų sąrašui, reikalingam 2010 m. tyrimų pirmajam pirkimui (du tyrimai atlikti, šeši – vykdomi). Šio projekto rėmuose suorganizuoti du renginiai „Lietuvos ES darbotvarkės aktualijos“ ir „Europa 2030 – Ar turime naują požiūrį“.

5. ES TEISĖS PERKĖLIMO IR ĮGYVENDINIMO KLAUSIMAI

5.1. ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo planai bei jų vykdymas

Kiekvieno mėnesio pradžioje VESK posėdžiuose Europos teisės departamentas prie LR Teisingumo ministerijos (toliau – Europos teisės departamentas) pristatė ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo planą, susidedantį iš ES direktyvų perkėlimo ir įgyvendinimo plano bei ES reglamentų ir kitų ES teisės aktų (išskyrus direktyvas) įgyvendinimo plano. Pristatymo metu buvo pateikiama statistika apie valstybės institucijų išnagrinėtas ES direktyvas, reglamentus, sprendimus ir kitus teisės aktus bei nacionalines priemones, užtikrinančias jų įgyvendinimą. Be to, buvo teikiama informacija apie atsakingų institucijų vėlavimus pateikti pasiūlymus dėl ES teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę ir vėlavimus vykdyti ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo planų priemones. Kartu buvo informuojama apie Europos Komisijos pradėtas ES teisės pažeidimo procedūras prieš Lietuvą. VESK posėdžiuose buvo analizuojamos ES teisės perkėlimo ir vėlavimo priežastys, nustatomi terminai vėlavimams pašalinti, stebimas terminų vykdymas. Dalis objektyviomis priežastimis nepateisinamų vėlavimų buvo perduoti svarstyti 2010 m. rugpjūčio 25 d. Vyriausybės pasitarimui. Be to, buvo kreiptasi į Seimą prašant kuo skubiau svarstyti tam tikrus įstatymų projektus, siekiant pašalinti ar išvengti ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo vėlavimų.

Siekiant pagerinti ES teisės perkėlimą ir įgyvendinimą, 2010 m. liepos 13 d. ir rugsėjo 7 d. VESK posėdžiuose sutarta parengti pasiūlymus dėl ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo plano ir jo vykdymo racionalizavimo. Atsižvelgiant į VESK sprendimą, šiuo klausimu buvo organizuojami tarpinstituciniai koordinaciniai pasitarimai; juose identifikuotos 4 pagrindinės ES teisės perkėlimo ir įgyvendinimo problemos: (1) neintegruoti ES teisės aktų projektų derybų ir įgyvendinimo stadijų procesai; (2) nekokybiškas ES teisės aktų perkėlimas ir įgyvendinimas nacionalinėje teisėje; (3) žymus vėlavimas laiku priimti suplanuotas nacionalinės teisės priemonės; (4) griežtesnis nacionalinis reglamentavimas, nei numatyta ES teisės aktuose; susitikimų metu taip pat buvo aptarta, kaip spręsti minėtas problemas.

5.2. Atsakymai į Europos Komisijos pagrįstas nuomones

2010 m. sausio 12 d. VESK svarstė Žemės ūkio ministerijos parengtą atsakymo projektą į Europos Komisijos pagrįstą nuomonę dėl pažeidimo Nr. 2009/0375 ir Finansų ministerijos parengtą atsakymo projektą į Europos Komisijos pagrįstą nuomonę dėl pažeidimo Nr. 2006/4095. Europos Komisija pagrįstoje nuomonėje dėl pažeidimo Nr. 2009/0375 kaltino Lietuvą nepriėmus įstatymų ir kitų teisės aktų, įgyvendinančių Direktyvą 2007/2/EB, sukuriančią Europos Bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE). Žemės ūkio ministerija atsakymo Europos Komisijai projekte nurodė, kad Direktyvą 2007/2/EB numatoma visiškai perkelti Geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymu, svarstomu Seime, ir po įstatymo priėmimo per 3 mėnesius planuojamu parengti Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos erdvinės informacijos portalo nuostatų“. VESK pritarė šiam atsakymo projektui. Pažymėtina, kad atsakyme įvardintos Direktyvą 2007/2/EB perkeliančios priemonės buvo įvykdytos ir 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Komisija nutraukė pažeidimo procedūrą.

Pagrįstoje nuomonėje dėl pažeidimo Nr. 2006/4095 Europos Komisija kaltino Lietuvą ribojant laisvą paslaugų ir kapitalo judėjimą, palankiau apmokestinant vietos bendrovių gaunamus honorarus ir palūkanas. VESK pritarė atsakyme Europos Komisijai nurodyti, jog nacionalinė apmokestinimo tvarka atitinka ES teisę, nes vietos ir užsienio bendrovės yra skirtingoje padėtyje ir pastarosioms taikomos kitos tarptautinės apmokestinimo taisyklės. 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Komisija priėmė sprendimą nutraukti šią pažeidimo procedūrą.

2010 m. liepos 13 d. VESK posėdyje buvo pritarė Susisiekimo ministerijos parengtam atsakymui į Europos Komisijos pagrįstą nuomonę dėl pažeidimo Nr. 2009/0376, kurioje Lietuva kaltinama Direktyvos 2007/58/EB, reglamentuojančios geležinkelių plėtrą bei geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymą ir mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimą, neperkėlimu. Atsakymo Europos Komisijai projekte pažymėta, kad Lietuva neperkėlė Direktyvoje 2007/58/EB įtvirtintos keleivių vežimo geležinkelių transportu tarptautiniais maršrutais paslaugos sąvokos. Nurodyta, kad šią sąvoką įtvirtins Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas, kurį planuojama priimti 2010 m. Seimo rudens sesijos metu (projektas šios sesijos metu nebuvo priimtas).

2010 m. spalio 26 d. VESK svarstė Kultūros ministerijos atsakymo į Europos Komisijos pagrįstą nuomonę dėl pažeidimo Nr. 2010/0126 ir jam pritarė. Europos Komisija pabrėžė, kad Lietuva neperkėlė į nacionalinę teisę Direktyvos 2007/65/EB dėl valstybių narių teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo. Atsakyme Europos Komisijai nurodyta, kad 2010 m. rugsėjo 30 d. Seimas priėmė Direktyvą 2007/65/EB visiškai perkeliančius Visuomenės informavimo įstatymo ir Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo pakeitimus

bei pažymėta, kad šie įstatymai artimiausiu metu bus notifikuoti Europos Komisijai. Pažymėtina, kad minėtų teisės aktų notifikavimas įvykdytas 2010 m. spalio 26 d. ir 27 d.

5.3. Lietuvos pozicijos dėl Europos teisminėse institucijose nagrinėjamų bylų

2010 m. vasario 23 d. ir kovo 2 d. VESK posėdžiuose buvo aptartas Lietuvos pozicijos pateikimo Europos Sąjungos Teisingumo Teisme (toliau – ESTT) nagrinėjamoje byloje *Stichting de Thuiskopie* prieš *Mijndert van der Lee, Hananja van der Lee ir Opus Supplies Deutschland GmbH*, C-462/09,² tikslingumo klausimas. Posėdyje pritarta Lietuvos įstojimui į bylą, nes joje keliami klausimai, susiję su kompensaciniu atlyginimu autorių teisių ir gretutinių teisių subjektams už numatomus išimtinės atgaminimo teisės apribojimus, yra aktualūs Lietuvai. Beveik visos ES valstybės narės (tarp jų ir Lietuva) apmokestina tuščias laikmenas ir įrenginius, siekdamos nustatyti kompensacinį atlyginimą už išimtinės atgaminimo teisės apribojimus. Kompensacinio atlyginimo klausimas nėra harmonizuotas ES lygiu, todėl dėl skirtingo reglamentavimo valstybėse narėse galimi atvejai, kai parduodant tuščias laikmenas ar įrenginius nuotolinės tarpvalstybinės prekybos būdu išvengiama mokėti kompensacinį atlyginimą. Lietuva, įstojusi į bylą, turi galimybę pareikšti nuomonę, jog ES teisė įpareigoja mokėti teisingą kompensaciją bent vienoje iš nuotolinėje prekyboje dalyvaujančių ES valstybių narių. Priešingu atveju nukentėtų kompensacijos negaunantys teisių turėtojai, o kompensacijos nemokantys verslo subjektai įgytų konkurencinį pranašumą prieš tuos verslo subjektus, kurie moka kompensaciją.

Siekiant apginti autorių teisių ir gretutinių teisių subjektų interesus, 2010 m. rugpjūčio 31 d. svarstytas Lietuvos dalyvavimo byloje *Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs*, C-271/10,³ tikslingumo klausimas. Nuspręsta į bylą nestoti ir nepasisakyti, koks turėtų būti tinkamas atlyginimas autoriams už viešą kūrinių panaudą, nes Direktyva 2006/115/EB suteikia valstybėms narėms diskreciją nustatyti atlyginimo už viešą panaudą dydį ir Lietuva neturėtų siūlyti šios diskrecijos siaurinti.

VESK posėdžiuose buvo pritarta Lietuvos Respublikos įstojimui į 2 ESTT bylas dėl Reglamento 469/2009/EB dėl medicinos produktų papildomos apsaugos liudijimo išdavimo nuostatų išaiškinimo – 2010 m. gegužės 25 d. apsispręsta dėl stojimo į bylą *Merck*, C-125/10 ir spalio 5 d. dėl dalyvavimo byloje *Medeva*, C-322/10⁴. Teikdama pozicijas šiose bylose Lietuva pristatys ir gins valstybėje taikomą papildomos apsaugos liudijimo išdavimo tvarką (pažymėtina, kad valstybėse narėse egzistuoja skirtinga minėto liudijimo išdavimo praktika). Byloje *Merck* Lietuva pareiškė nuomonę, kad papildomos apsaugos liudijimas išduodamas kaip kompensacija vaisto kūrėjui už laikotarpį, kuris praeina nuo paraiškos dėl patento pateikimo dienos iki leidimo teikti vaistą į rinką išdavimo dienos, tad neturėtų būti išduodamas „neigiamo“ ar „nulinio“ termino papildomos

² Byla ESTT nagrinėjama pagal Nyderlandų nacionalinio teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir išaiškinti Direktyvos 2001/29/EB nuostatas, susijusias su kompensaciniu atlyginimu autorių teisių ir gretutinių teisių subjektams už numatomus išimtinės atgaminimo teisės apribojimus bei nurodyti, ar minėtos Direktyvos nuostatose yra įtvirtinti kriterijai, leidžiantys atsakyti į klausimą, kas pagal nacionalinę teisę turi mokėti „teisingą kompensaciją“ už naudojamą saugomais kūrinių, ir, jei taip, juos detalizuoti. Be to, Nyderlandų teismas prašo išaiškinti minėtų Direktyvos nuostatų taikymo ypatumus nuotolinės prekybos atveju, kai pirkėjas gyvena kitoje valstybėje narėje negu pardavėjas.

³ Belgijos nacionalinis teismas prašo ESTT priimti prejudicinį sprendimą ir išaiškinti Direktyvos 2006/115/EB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje nuostatas, reglamentuojančias atlyginimą autoriams už viešą kūrinių panaudą.

⁴ Byla *Merck* nagrinėjama pagal Vokietijos, o byla *Medeva* pagal Jungtinės Karalystės nacionalinio teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Reglamento Nr. 469/2009/EB dėl medicinos produktų papildomos apsaugos liudijimo nuostatų išaiškinimo.

apsaugos liudijimas, nes pakankamai greitai išdavus leidimą teikti vaistą į rinką kompensacinės priemonės netenka prasmės. Kartu byloje *Medeva* Lietuva pasisakys už siauresnę papildomos apsaugos liudijimo taikymo apimtį – jei patentas išduotas veikliajai medžiagai, o ne jos deriniui su kitomis medžiagomis, analogiškai ir papildomos apsaugos liudijimas išduodamas medžiagai, o ne jos deriniui.

Siekiant apginti Lietuvos cukraus gamintojų interesus, 2010 m. liepos 13 d. VESK posėdyje nuspręsta, kad Lietuva turi pateikti pastabas ESTT byloje *British Sugar*, C-147/10, kurioje yra ginčijamas Europos Komisijos reglamento Nr. 1193/2009 dėl cukraus sektoriuje taikomos gamybos mokesčių sumos galiojimas. Lietuvos Respublika nuosekliai pasisakė prieš Komisijos reglamento projektą, numačiusį nepalankų Lietuvai papildomo cukraus gamybos mokesčio koeficientą. Nuspręsta, kad Lietuva byloje pasisakys prieš minėto reglamento galiojimą.

Be to, 2010 m. birželio 8 d. VESK posėdyje nuspręsta įstoti į Europos laisvosios prekybos asociacijos (toliau – ELPA) teisme nagrinėjamą bylą *Periscopos AS*, E-1/10⁵ ir pateikti Direktyvos 2004/25/EB nuostatų, reglamentuojančių privalomąjį akcijų supirkimo kainos nustatymą, aiškinimą, kuriuo paremtas šio ES teisės akto perkėlimas į Lietuvos nacionalinę teisę. Lietuva išsakys nuomonę, kad minėta direktyva leidžia įpareigoti privalomojo vertybinių popierių supirkimo pasiūlymo teikėją mokėti didesnę vertybinių popierių supirkimo kainą nei didžiausia kaina, kuria per 6 mėn. laikotarpį iki dienos, kai jis privalo pateikti oficialų siūlymą, jis įsigijo vertybinius popierius, jei vertybinių popierių rinkos kaina yra didesnė nei didžiausia kaina, kurią mokėjo pasiūlymo teikėjas per atitinkamą laikotarpį. Įstodama į bylą Lietuva apgins praktikoje dažnai Vertybinių popierių komisijos taikomą tvarką.

6. PASIŪLYMAI DĖL VESK VEIKLOS IR DARBO METODŲ TOBULINIMO

2010 m. buvo tobulinama Vyriausybės Europos Sąjungos Komisijos veikla. Sutarta VESK darbotvarkės klausimus skirstyti į nediskusinius ir diskusinius (t.y., „A“ ir „B“ dalys). Posėdžių metu „B“ dalyje nuspręsta apsvarstyti tik numatytus strategiškai svarbius arba probleminius formalių ir neformalių ES Tarybos susitikimų klausimus, o taip pat aptarti svarbią ir/ar operatyvią informaciją.

Praėjusiais metais taip pat buvo aptarta koordinacinių susitikimų svarba ruošiantis VESK posėdžiams, numatyta daugiau dėmesio skirti ES darbotvarkės teminiams klausimams bei Lietuvos pasirengimo pirmininkavimui ES Taryboje aptarimui.

Atsižvelgiant į pasirengimą Lietuvos pirmininkavimui ES, 2011 m. toliau siekiama racionalizuojant VESK veiklą, kad VESK veiklos reforma įgalintų efektyviau išnaudoti komisijos posėdžius, sustiprintų pridėtinį jos vaidmenį bei leistų išvengti perteklinio VESK ir Vyriausybės pasitarimo dubliavimosi. Šiuo tikslu VESK pirmininko pavaduotojas užsienio reikalų viceministras E.Meilūnas 2011 m. sausio – vasario mėn. susitiko su VESK nariais ir aptarė ES reikalų koordinavimo sistemos tobulinimo ir VESK darbo efektyvumo gerinimo klausimus, taip pat svarbiausius ES darbotvarkės prioritetus.

Apibendrinus įvykusius susitikimus, pažymėtini šie pagrindiniai VESK veiklos efektyvinimo elementai : (1) VESK posėdyje aptarus Lietuvos pozicijas ES Tarybos ir EVT susitikimams ir joms pritarus, Vyriausybės pasitarime jos svarstomos „A“ dalyje. (2) Pozicijos neformaliems ministrų

⁵ Byla ELPA teisme nagrinėjama pagal Norvegijos nacionalinio teismo prašymą priimti konsultacinį nutarimą ir išaiškinti Direktyvos 2004/25/EB dėl įmonių perėmimo pasiūlymų nuostatas, reglamentuojančias privalomąjį akcijų supirkimo kainos nustatymą.

susitikimams svarstomos ir joms pritariama tik VESK posėdžiuose, nebent kyla esminių nesutarimų, tuomet pozicija svarstoma Vyriausybės pasitarime. (3) VESK nariai privalo dalyvauti posėdžiuose arba oficialiai deleguoti kitą viceministrą.

7. VESK VEIKLOS PRIORITETAI 2011 M.

2011 m. VESK darbotvarkėje daugiausia dėmesio bus skiriama šiems klausimams:

1. **Ekonomika-finansai:** nauja ES daugiametė finansinė programa, ekonominės politikos koordinavimo stiprinimas, Europos semestro įgyvendinimas, ES projektų obligacijų iniciatyva. Ekonomikos ir finansų srityje bus svarbu įgyvendinti rekomendacijas, kurias birželi, įvertinusi Nacionalines reformų ir Konvergencijos programas, pateiks Europos Komisija. Artėjant deryboms dėl naujos daugiametės finansinės programos, svarbu detalizuoti Lietuvos poziciją dėl atskirų biudžeto išlaidų kategorijų, galimai apskaičiuojant ES lėšų poreikį numatytų struktūrinių reformų įgyvendinimui, bei dėl naujų finansinės inžinerijos priemonių, kurios prisidės prie ES 2020 strategijos įgyvendinimo (naujų bendrų priemonių su EIB ir kitų kapitalo rinkos priemonių, valdomų kartu su nacionalinėmis finansų įstaigomis ir tarptautinėmis finansų įstaigomis, taip pat dėl ES projektų obligacijų iniciatyvos). Kiti svarbūs veiksmai – Europos Komisijos pasiūlymo dėl nuosavų išteklių, pasiūlymų dėl naujos ES daugiametės finansinės programos ir susitarimo dėl patikimo finansų valdymo įvertinimas ir detalių pozicijos suformulavimas. Būtina detaliai įvertinti ir Lietuvai jautrų klausimą dėl bendros konsoliduotos įmonių pelno mokesčio bazės, taip pat tolimesnius veiksmus, kurių bus imtasi stiprinant ekonominės politikos koordinavimą ES.

2. **Konkurencingumo didinimas:** ES2020 strategijos įgyvendinimas, galutinės Nacionalinės reformų programos parengimas. Šiame kontekste pažymėtini šie veiksmai: iki balandžio 29 d. Europos Komisijai pateikti galutinį ES 2020 m. strategijos Nacionalinės reformų programos variantą; suderinti Lietuvos poziciją dėl vidaus rinkos akto ir 2011 m. siekti spartaus Lietuvai svarbiausių Vidaus rinkos akto iniciatyvų įgyvendinimo; nustatyti papildomas priemones nacionalinės administracinės naštos verslui mažinimui 2011 metais (transporto, mokesčių administravimo, darbo santykių, statistikos, aplinkos apsaugos, nekilnojamojo turto operacijų ir teritorijų planavimo ir statybos prioritetinėse srityse), siekiant iki 2011 m. pabaigos sumažinti administracinę naštą verslui ne mažiau kaip 30%; ES Tarybai autorizavus sustiprintą bendradarbiavimą ES patento srityje, tolesnėse derybose dėl teisės aktų pasiūlymų siekti Lietuvai palankios patentų vertimų tvarkos.

3. **Energetinis saugumas:** toliau nuosekliai siekti Lietuvos interesų atspindėjimo iki 2011 m. birželio mėn. numatomoose Europos Komisijos skaičiavimuose dėl reikalingų investicijų bei būdų, kaip užtikrinti reikalingą finansavimą, 2011 m. rudenį pasirodysiančiame Komisijos pasiūlyme dėl ES Energetinio saugumo ir infrastruktūros instrumento, o taip pat 2011 m. birželį pasirodysiančiame Komisijos komunikate dėl energijos tiekimo saugumo ir tarptautinio bendradarbiavimo.

4. **Stokholmo programos įgyvendinimas:** totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimo srityje pažymėtini tolimesni veiksmai kartu su 2011 m. ES pirmininkaujancia Vengrija, siekiant kuo ambicingesnių ES Tarybos išvadų, įprasminančių teisingumo principą totalitarizmo nusikaltimų įvertinimo srityje; darbas Europos Parlamente bendradarbiaujant su neformalia Europos istorijų sutaikymo grupe; aktyvus dalyvavimas Europos atminties ir sąžinės platformos darbo grupės veikloje. Išorės sienų apsauga ir mobilumo skatinimo srityje pažymėtinas nuoseklus interesas užtikrinti teisingą balansą tarp priemonių, skirtų kovai su nelegalia migracija (išorės sienos apsaugos stiprinimas modernių technologijų pagalba – atvykimo/išvykimo sistema, registruoto keleivio programa, elektroninio leidimo atvykti sistema, Frontex vaidmens stiprinimas), ir priemonių, skatinančių žmonių mobilumą ir judėjimą per išorines ES sienas (judumo partnerysčių

instrumento plėtra, vizų režimo supaprastinimas Baltarusijai, Azerbaidžianui ir liberalizavimas Ukrainai, Moldovai, Gruzijai ir kitoms Rytų kaimynystės šalims, bendri žingsniai vizų režimo atsisakymo link su Rusija, Kaliningrado srities įtraukimas į vietinio eismo per sieną zoną, atvykimo sąlygų palengvinimas iš trečiųjų šalių atvykstantiems sezoniniams arba įmonės viduje perkeliamiems darbuotojams, vieningo leidimo gyventi ir dirbti ES įvedimas).

6. Klimato kaita: pasirengimas JT Durbano klimato kaitos konferencijai (2011 m. lapkričio 28 – gruodžio 9 d.), Mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planas (planuojama pateikti 2011 m. kovo mėn). Šiame kontekste Lietuvai svarbu, kad Europos Komisija atliktų papildomą poveikio vertinimą dėl perėjimo prie 30% išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo kaštų valstybėms narėms.

7. Lietuvos pasirengimas pirmininkauti ES (remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. veiklos prioritetais, 4.3. prioritetine kryptimi „Valstybės valdymo sistemos modernizavimas – už rezultatus atsakingos ir atskaitingos valstybės tarnybos kūrimas ir rengimasis 2013 metais pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai“): 2011 m. VESK darbotvarkėje daugiausia dėmesio bus skiriama Lietuvos pasirengimo pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai 2013 m. tarpinstitucinio veiklos plano 2012 – 2014 m. rengimui ir jo įgyvendinimo klausimams.

Vyriausybės ES komisija

2011 m. kovo d.

PRIEDAS

**ES TARYBOS POSĖDŽIŲ TVARKARAŠTIS ISPANIJOS IR BELGIJOS
PIRMININKAVIMO ES TARYBAI LAIKOTARPIU (2010 METAIS)**

Europos Vadovų Taryba	10.02.11 (neeilinė) 10.03.25-26 10.06.17-18 10. 09.16 10.10.28- 29 10. 12 16 -17
Ekonomikos ir finansų taryba	10.01.19 10.02.16 10.03.16 10.05.18 10.06.08 10.07.13 10.07.15 10.09.30-10.10.1 10.10.19 10.11.11 10.11.17 10.12.07
Neformali Ekonomikos ir finansų taryba	10.04.15-18
Transporto, telekomunikacijų ir energetikos taryba	10.03.11-12 10.05.31 10.06.24 10.10.15 10.12.02-03
Konkurencingumo taryba	10.03.01-02 10.05.25-26 10.10.11-12 10.11.25-26 10.12.10
Neformali Konkurencingumo taryba	10.02.07-09 10.07.14-16
Žemės ūkio ir žuvininkystės taryba	10.01.18 10.02.22 10.03.29 10.04.19-20 10.05.17 10.07.12 10.09.27 10.10.25-26 10.11.29-30 10.12.13-14
Neformali Žemės ūkio ir žuvininkystės taryba	10.05.30-10.06.01 10.06.28-29
Aplinkos taryba	10.03.15 10.06.21

	10.10.14 10.12.20
Neformali Aplinkos taryba	10.07.12-13
Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų apsaugos taryba	10.03.08-09 10.06.07-08 10.10.21 10.12.06-07
Neformali Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų apsaugos taryba	10.07.08-09
Teisingumo ir vidaus reikalų taryba	10.02.25-26 10.04.22-23 10.06.03-04 10.10.07-08 10.11.08-09 10.12.02-03
Neformali Teisingumo ir vidaus reikalų taryba	10.01.20-22 10.07.15-16
Švietimo, jaunimo ir kultūros reikalų taryba	10.02.15 10.05.10-11 10.11.18-19
Neformalus gynybos ministrų susitikimas	10.02.24-25 10.09.23-24
Neformalus Europos ministrų susitikimas	10.12-14
Bendrųjų reikalų taryba	10.01.25 10.03.22-23 10.04.26 10.05.10 10.06.14 10.07.26 10.09.13 10.10.25 10.11.22 10.12.14
Užsienio reikalų taryba	10.01.25 10.01.18 10.02.22 10.03.22-23 10.04.26 10.05.10 10.06.14 10.07.26 10.09.10 10.09.16 10.10.25 10.11.22 10.12.09 10.12.13
Gymnich	10.09.10-11 10.03.05-06

Neformalus sveikatos apsaugos ministrų susitikimas	10.04.22-23 10.07.05-06
Neformalus Europos ministrų susitikimas	10.01.12-14
Neformalus energetikos ir aplinkos ministrų susitikimas	10.01.14-17
Neformalus ministrų, atsakingų už darbo klausimus, susitikimas	10.01.27
Neformalus ministrų, atsakingų už transporto klausimus, susitikimas	10.02.12-13
Neformalus ministrų, atsakingų už vystomąjį bendradarbiavimą, susitikimas	10.02.17-18
Neformalus prekybos ministrų susitikimas	10.02.21
Neformalus ministrų, atsakingų už regioninį bendradarbiavimą, susitikimas	10.03.16-18
Neformalus ministrų, atsakingų už telekomunikacijas, susitikimas	10.04.18-20
Neformalus ministrų, atsakingų už sporto klausimus, susitikimas	10.04.20-21
Neformalus ministrų, atsakingų už žuvininkystės klausimus, susitikimas	10.05.04-05
Neformalus ministrų, atsakingų už neįgalumo klausimus, susitikimas	10.05.18-19
Neformalus ministrų, atsakingų už miestų plėtrą, susitikimas	10.06.21-22
Neformalus ministrų, atsakingų už energetiką, susitikimas	10.09.06-07
Neformalus ministrų, atsakingų už vidaus rinką, susitikimas	10.09.30
Neformalus ministrų, atsakingų už vystomąjį bendradarbiavimą, susitikimas	10.10.21-22 10.02.17-18
Neformalus ministrų, atsakingų už lyčių lygybės politiką, susitikimas	10.10.26
Neformalus ministrų, atsakingų už sanglaudos politikos klausimus, susitikimas	10.11.22-23
Neformalus ministrų, atsakingų už švietimą, susitikimas	10.12.07

MAŽOS APIMTIES POVEIKIO VERTINIMO TYRIMAI, ĮGYVENDINANT PROJEKTĄ „LIETUVOS EUROPOS SAJUNGOS REIKALŲ SISTEMOS EFEKTYVUMO DIDINIMAS“

Eil. Nr.	Tyrimo pavadinimas	Dalyvaujanti institucija	Tyrimo eiga
1.	„Europos Sąjungos 2020 m. strategijos įgyvendinimo nacionalinių rodiklių tarpusavio suderinamumas ir atitikimas nacionaliniams strateginiams tikslams“	Ūkio ministerija	Atliktas
2.	„Daugkartinių pakuočių naudojimo plėtros studija“	Aplinkos ministerija	Atliktas
3.	„Pasiūlymo dėl Europos Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas, nuostatų atitikimo Lietuvoje galiojantiems įstatymams analizė“	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Vykdomas
4.	Bevizio režimo tarp Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos poveikio vertinimas: Lietuvos atvejis“	Vidaus reikalų ministerija	Vykdomas
5.	„Lisabonos sutarties įtakos Europos Sąjungos (ES) institucinei sandarai bendrosios saugumo ir gynybos politikos (BSGP) srityje vertinimas ir Lietuvos sėkmingo pirmininkavimo ES Tarybai šioje srityje veiksmų nustatymas“	Krašto apsaugos ministerija	Vykdomas
6.	„Lietuvos pozicijos Europos Komisijos komunikatui „Aiškinamosios branduolinės programos atnaujinimas“ formulavimo gairės“	Energetikos ministerija	Vykdomas
7.	„Tarptautinio bendradarbiavimo, skatinant naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, vertinimas“	Energetikos ministerija	Pradėtas vykdyti 2011 m.
8.	„Europos prokuratūros steigimo perspektyvos – Lietuvos požiūris, teisiniai ir politiniai aspektai“	Teisingumo ministerija	Pradėtas vykdyti 2011 m.